

Zas Latweefchu draugs.

1840. 16 Mai.

20^{ca} lappa.

Z a u n a s s i n n a s.

Is Peterburgs. Pirmā Mai=deenā pee mums tanni mallā, ko sauž Waffil=Ostrow, leels ugguns plohsijahs. Pulksten' 11 preekšč pussdeenas laudis tur pee 4tas eelas eeraudsija warrenus duhmus iskahpam no kahda kohka=namma behnimeem. Sabrauze knaschi no wissahm pilfata dalkahm tee saldati ar sprizzehm, bet atradde jau wissu naminu, lihds ar teem schkühneem tam blakam, weenās leesmās. Nehmahs nu gan no wissas firds glahbt un dsehst, tatschu par nelaimi tanni deenā stiprs wehisch puhte, un usdsinne leesmas wehl ohttram kohka naimmam wirsū un tai smehtei, kas scham peederreja. Gahsahs uhdens deesgan no sprizzehm ahtrā, bet wehtra ne lahwe eeschantees ugguni, un ne zil ilgi, tad zitteem strahdneeleem jau bija ja=atstahjahs no schahs weetās un ja=steidsahs us zittahm; jo zaur dsirkstelehū un ugguns prauleem, kas pa gaisu sprehjuschi lihds 5tai, 6tai, 7tai un 8tai eelai, lubbu jumti us 11 nammeem bija eedegguschees 14 weetās. Domehr jau pulksten' 3 pehs pussdeenas ugguns bija dsehsts. — Tee abbi pirmi nammi gan irr isdegguschē lihds pamattam, un no pahri zitteem jumti noplehsti, bet wissi zitti irr isglahbtē laimigi. Pahri saldateem dselsu=plahtes, ko wehisch no jumteem bija rahwis semmē, irr uskrittuschas un winnus apwainojuschas, dascheem azzis palikkuschas ūimmas un zitteem laudim drehbes eedegguschees. Arri daschi sirgi neganti apswilluschē. — Augsti zeenigs Keisers spritschu=laudim irr lizzis ūuddinahē, ka winnu mudrs un drohsch prahts winnam lohti patihkoht, un winsch shehligā prahtā tohs arri apdahwinajis.

Is Pehrna was. 12rā Janwar pee stipras falnas dewahs jaunus saimneeks lihds ar zitteem no muischas aisbrante rahlā meschā, malku peeziest. Dee pirma krohga peebrauzis, falnas deht few remette pahri tshahrku, un ruhstums winnam labbi smeļleja. Ohterā krohgā winnam brandwihns bija faldaks, un winsch dsehre un danzoja, un danzoja un dsehre, kamehr atkal usfehdahs raggawahū un schahwe prohjam. Duhfscha bija lustiga, bet galwa jān reibe. Dee trescha krohga beidsiht peenahzis, atradde, ka winnam ab bā s Kahjās glūhschi bija nosalluschas, un nojehdse, ka winnam jau pee ohterā krohga fawa maifes kulle, faws zieris, un diwi puhri ausu bija nosageti, ko muischneeks winnam ustizzejis, zittam saimneekam tanni mallā nodohē. Leelas sahpes zeefschohē, winnu wedde us mahjahm, un taggad — winsch tik rahpdams zelks eē un tā gan lihds kappam rahps. Ak, kā paspehs sawam laulatam draugam un sawom

abbeem behneem maist sagahdabt un us preekschu sawu mahju waldibt? Lai Deews winnu scheslo!

(S. S. R.)

• Is Muhra = muischas pagasta, Kursemmé. Kurmen. un Muhra muischas pagastam lihds schim ne bija skohla, un arri paschi wezzaki ne gribbeja sawus behrnus laist pee mahzibas; dauds auga bes wiffas mahzibas; par peejahm woi feschahm mahjahm ne bija weena labba lassitaja; bet taggad muhsu zeenigs leelklungs pagastam ezeelt skohlu. Nammu arri scho pawassaru jan eefahje buhweht; un ar Deewa paligu wassarâ pabeigs un eefwehtigs. Gan dauds to kauschu irr, kas prettim turrabs, un ne gribb pa wiffam no skohlas ne dsirdeht; daschs fakka: "muhsu tehwi tehwi effoht peetikfuschu bes tabs, un wairak maifes pa = ehdufchi bijufchi, ta arri schie peetikfchoht bes skohlas; jo no skohlahm wairak dschraju un saglu rohnotees, ne la labbu zilweku." — Lai Deews palihds zeenigam leelklungam, wiffus tahdus prettineekus uswarreht, un labbus stiprus pamattus likt, ka ne weens wairs ne warretu pohstih. Un lai Deews dohd muhsu draudsei labbaku prahtu us preekschu, ne la lihds schim. H. R.

Sirneklis.

Sirneklus gan mas fo wehrtus turr, un zitti zilweki wehl pahy teem bihstabs, bet tomehr tahds irr wehrâ leekams dsihwneeks, kas arri gan derr sawâ weetâ. Zê tulihjt japeeminn: sirneklis 8 azzis irr, un ne 2 ween. Nu tad naw brihnumus, kad tahds tik ahtri warr muschas un knauschus eeraudsiht un fakampt, kad winnam tihklâ eekerrabs. Zâ daschs dohmabs, bet tas naw tas! Jo pee muschas tee dabbas sinnatneeki skaita dauds 100jas azzis, un ta tomehr to tihklu neleek wehrâ, un sawu skaugi, kas gan stalts tanni sehduh tahdabs. Ko no tam mahzees? Jamahzabs, ka azzis ween nepeeteek, bet arri sapraschannas un tikkuma wajaga, kad pasaulê gribb labbi istapt, un paslehpteem wasgeem isbeht. — Gan tahds paweddens irr smalks, fo sirneklis tik muddigi no weenas feenas us ohtru iswell. Un tomehr dabbas sinnatneeki atkal teiz, ka tahdâ paweddeni, fo knappi ar azzim warr redseht, gan 6000 paweddenini effoht feschlettereti. Zo schie us tahdu wihsu isgudro: sirneklis pee sawas meefas irr 6 dseedseri, ne weena patti ween, no kurrabm us reisi paweddenini isnahl. Bet kattram dseedserim gan kahdi 1000 smalki zaurumini irr, no kam ne weens tulsch nestahw. Kad tad no wiffseem us reisi tahds paweddeninsch isnahl, tad gan no 6000 ne kas netruhks. Un ar to warr saprast, la tahds smalks paweddens warr tik stiprs palikt, ka tee meisteri itt drohschi pahy tahdu uskahy un nokahy semmê, un nebehda nei pahy wehtru, nei pahy gaisu. Woi schahdu dsihwneeku skunste un skohla naw jazeeni, kad passattabs, la kluffi tee strahda nepeekuffuschu, un kad to augstu radditaju atzerr, kas wiffu ta wiffgudri apgahda, un tahdus brihnumus sinn eelikt eeksch tahdas masas un newehrtas meefas?

Zits dohmabs: lai arri ta buht, kaut tikkai sirneklis nebuhtu giptigi! — Un ar to tas woi winneem zellu greeesch, woi arri tohs faminn, kur ween reds. Bet kas tad to irr teizis, ka muhsu sirneklis effoht giptigi? Wehl muhscham pee mums naw kahds zeetis jeb gallu dabbujis no teem. Rohnabs arri zilweki, kas tahdus us maist usfnehre, un apehd. Lai Deews tam gaušina, kam patihjt to

raudsicht! — Bet arri zittadi schee dshwneeki ne weenu ne-aisteek, un tikween ranga sawu dshwibu wilkt. Un turkacht wiini arridsan wehl leelu labbumu dara pasaulê. Bet tà jau zeeni buht, ka to dauds nerehkina, ko masi padarra, tapeh; ka ar weenu dohma: ko tahds wahjneeks eespehs! — Tas nu irr tas masakais, kad wiini laikam kahdu muschu istabâ nobeids, schohs gan arri wehl zittadi warretu aisdshht. Bet wiini ilgaddôs un ifdeenâs arri neskaitamu pulku masu knauschu apehd, kas tahdôs negantôs pulkôs apkahrt skreen, un schee mums gan zittadi paliktu kawetaji un kaitinataji, ja sirnekti teem lautu pahraemtees, un tohs mehns newarretum ne kâ noturreht. Woi mehns brihscham neredsam wiss-apkahrt waggas ar sirnektu deegeem un tikleem pahraemtas, eeksch rihra raffas spihdam? Tur gan neskaitami knauschu pulki paleek eekschâ, kas zittadi rassi buhtu to fehju paschâ dihgschanâ aistifikuschi un eewainojuschy.

Kahds zeetumneeks, weentulis sehdedams sawâ kambari, weenreis sirnekti tà pee few peeraddinaja, ka tas wiinna balsi pasinne, un ikreis atnahze, kad tas fauze un ko bija preekschy winnu nokehreis. Tas winnam palihdseja daschu behdu brihdi pawaddiht tanni weetâ, fur draugi newarreja pee ta tape. Bet tas zeetuma fargs, to mannidams, scho sirnekti nositte. Kursch nu gan wairak atreebschanâ jaturr, woi tahds dshwneeks, kas tatschu jeb kâ mahf eepreezinahrt weenu nelaimigu zilweku, jeb woi tahds zilweka gabbals, kas tam nelaimigam ne schahdu masu eepreezeschanu newehle, bet to pohsta?

Zits zeetumneeks atkal, kam ne kahds darbs nebija, ilgu laiku peh; to ween skattijahs, ko sirnekti darrija, un nomannija, ka wiini itt labbi to gaisu warr norahdiht, kas zelsees. Winsch redseja, ka schee brihscham isnahze, brihscham ne; brihscham pinki aude, brihscham muddigi. Paweddeni reisahm isnahze garri, reisahm ihsti; weenu brihdi tee tappe itt tuwu kohpâ likti, ohtru brihdi tahstaki nohst zits no zitta. Dee sirnekti darrija schâ un tà, un pehzaki tas zilweks mahzijahs pee winneem nomanniht, kahds gaisu nahs, woi wehtra, jeb leetus, jeb faule buhs, un woi ilgi pastahwehs gaisu, jeb woi driht greesisees.

Tad arri us scho tee derr! Un ja kahds irr eezirtees, un ahtrumâ kahdu sirnektu tihklu atrohn, un eeksch tahs wahtis eeleek: tad winnam gan arri par labbu. Ja tahds irr skaidrs, tad tas gan warr affinis un sahpes noturreht. Bet ja tas pilns puttektu irr, tad wehl wairak ar teem sahpehs.

Kad daschadi tihkli redsami gaisâ, pee lohgeem, eeksch lakteem, us laukeem, un schur un tur, tad jau gan warr nomanniht, ka dasch daschadi sirnekti irr. — Zitti tahdi, kas nebuht neausch tihklus, bet tikkai sawam laupijumam wirsâ lezz. Pawassarâ, un wehl wairak wassaras gallâ, kad laiks faufs, zeeni dauds balti paweddeni pa gaisu skreet. Brihscham wissi kohli ar teem pilni, un zekka wihreem pee zeppures kereahs. Tas naw senn bijis, kamehr wehl ne mas neshinnaja, fur schihs plaukas un paweddeni zekotees, un dasch itt ehrmigi pahr teem gudrojahs. Bet schds laikôs irr isinnajuschy, ka tee zits naw, kâ ween masu melnu sirnektu audi. Tahdu irr itt pahreleekam dauds un winnus par wassaras skrehjas sirnekteem nosauz. Ze nu atkal warr noprast, ka masi spehki warr dauds isdarriht, ja tikkai wissi speeschahs us weenu paschu darbu.

Bet weens sirnektis irr ihsti baigs, un tas miht Italias semmes gallâ, fur ta faule jau karstaki speesch. To fauz par tarantelu. Zeiz, ka tas gan sa-

reitjohr zilwekus, un tad schee ar to gipri paleekohr Nimmi, un behdigâ prahâ. Schahdu kairi atkal warrohr glahbt, danzi danzohr, fo tarantella sauz. Ja tee Nimmi schi dantscha musiki dsirshohr, tad teem effohr jarefohr padanzohr, lihds famehr no stahpufchi pakrihohr. Un tad effohr atkal wesseli. To nu wehl warr dohmaht, fa ar tahdu stipru pakusteschanu ta gipre no meefahm iseer. Bet to mehr to sinn, fa re irr dauds eebildeschanas un usmelloschanas klahr, ja naw wiltus spohki.

Zits wehrâ teekams sirneklis miht Amerikâ, un tohp fruhmu sirneklis faukts. Das ar muschahm un knauscheem negrihb pahrtikt, bet arri pehz teem maseem kolibri=putnineem tihko, teem uskriht, tohs peewarr, nokohsch, un winnu affinis un paucinus isfuhz.

Kas wairak irr jaturr par brishnumu, woi no tahda seela sirneklâ dsirshohr, woi no tahda masa putnina? F. R.

• Deems irr wiffâs weetâs, un wissu reds un sinn, fo tu darri.

Kungi bij isbraukufchi zeemôs; laudis schur un tur bij isgahjufchi pee sawa darba; Jehkabs un Anne weeni paschi bij palikufchi kungu ehrbergê.

Woi dsird, Annin — Jehkabs fazzija — nu irr laika, kahdu gahrdu kummasinu mekletees, kas mums gan labbi smeklehs. Bezza Maije arri isgahjusti, un it par laimi atstehgas atstahjusti. Rê, fur irr! — Gesim! —

Anne atbildeja: ja man warrest west us tahdu weetu, fur ne weens muhs ne redsehs, tad gan eeschu lihds.

Nu — Jehkabs fazzija — tad nahz' peenu=kambari, kahdu blohdinu ar saldu krehjumu apest.

Anne atkal: tur Mikfels redsehs, kas malku skalda pagalmâ.

Nu tad nahz' kehê; tur pohds pilus ar meddu skappê. Zur sawu maistti eemehrzefim, ehbdami.

Anne fazzija: tur atkal no ehrberges Nimma Trihne warrehs redseht, kas pee lohga wehrpj.

Nu tad eesim pagrabâ, ahbotus ehst, Jehkabs fazzija. Jo tur tik tumisch, fa teescham ne weens muhs ne redseht ne redsehs.

Anne us to fazzija: Jehkab mihtlais! woi tu tad teescham dohma, fa ne kas muhs tur ne redsehs? Woi ne sinni, fa Deewa ayz zaur beeseem muhreem skattahs, un paschâ tumisbâ reds?

Jehkabs, sabihjees, fazzija: teefs, mahsina miht! Deems muhs reds arri tur, zilweku ayz ne fo ne warr redseht; tapehz ne buhs darriht, kas naw pa reist!

Anne preezajahs, fa Jehkabs winnas wahrduz tâ pee firds nehme.

Lai' arr' ne zilweks ne Anna,

Ro darri; — Deems taf klahumâ.

Ehds 14. Mei pee Dihges irr atnahkufchi 300 kuggt un aisbraukufchi 84.

Brihw drilleht. No jahrmallas=gubernementu augstas waldischanas pusses:

Collegien-Rath Lideb ôhl.

Latweefchu drauga

p e e l i f f u m s

pee № 19 un 20.

9 un 16 Mai 1840.

J a u n a s i n n a .

Is Pruffchu semmes. Pagahjuschâ mehnefi nomirre kahda semneeka mass behlinsch no 4 lihds 5 gabdeem tanni zeemâ, fo fauz Pritter, us to fallu Wollihn, ne tahf no Stettihnes pilfata. Kattris zilweks, kas ar winnu fatikke, ne warreja isbrihno: tees pahw winna labbu galwu, un fewischki pahw to, ka masinam tif gau schi firds us Deewu neffahs. Skaitija ar leelu apdohmu ta patt tohs garrus paharus un dseefmas, fo leeli winnam bija eemahzijuschki is dseefmu grahmatas, ka arri zittas luhgfschanas no pascha firds. Retti pahw fo zittu runnaja, ne ka pahw Deewu un winna swehteem wahrdeem. Zeemâ staigaja apfahrt no mahjahm us mahjahm, un katra nammâ Deewu luhdse, bet dahwanas ne mas ne peenehme. Kur sinnaja, ka laudis dshwojohst grehfsds un besdeewibâ, tur tohs zeeti pamahzija, gluschi ka labs dwehfeldu gans. Itkattris eedshwotajs zeemâ preezajahs pahw winnu, un winnu labprahst eeraudhsija fawâs mahjâs. Dascham leelam zilwekam affaras nahje azzis, kad masinsch woi winna preekschâ Deewu luhdse, woi winnu swehti pamahzija. Deewu luhgdams, behrns arri islaide fawu dwehfeldi. — Lai jel schis behrninsch leeleem par Deewa sihmi!

• Kâ mihligas irr tawas mahjas weetas, Kungs Zebaot!

S t a h f t s .

Kad zilweka firds pehz to dshwu Deewu ilgojahs, kad Deewu mihledama, ta ar wissu spehku speeschahs winna haustlus turreht, tad ta pat schinni muhschâ jau tohp par Deewa mahjas weetu! Jo no tahda zilweka tas Kungs Jesus sakka: mans Tehws to mihlehs, un mehsh nahksim, un mahjas weetas pee ta darri: sim. — Un wiffi, kas to ne: isnihzigu eemantoschanu gaida debbesis, tahdu mahjas weetu ta swehta Garra redsedami, wesselligu dshwibas wehsmu no augshenes sajuht.

Bet kad Deewa engell jauneem behrneem no schuhputa deenahm Deewa bhjashchanu un Kristus mihlestibu preekschâ dseedajuschki, un ta patgalwiba pee teem zaur Deewa Garra pahmahjischanu irr pahrlausta tappufi: tad gan pa wiffam skaidri no: mannam, un ar swehtu preeku irr redsams, ka tas Kungs irr mahjas weetu nehms, un ka winna mahjas weeta irr mihliga. Jo behrna firdi ta wiltiba un leekuliba naw, kas Deewam negantiba irr. Scho lauiziku schaubigas dohmas, un atkahpschanas no Deewa wehl naw sagahnijuschas, tur wehl naw tahdi prahiti eesafnojuschees, kas tiz: jibai prettim turrahsh. Deews scheem tahds Deews rahdahs, kas labprahst behrnu dwehfelehm tuwojahs, un kas behrnus mihle, pats ka behrns mums dewees; tahds Deews, kas kattu wahrdu un luhgfschanu klaufa, un firdi dohd samanniht, fo wiasch

us to atbild; tahds Deews, kas wissu reds, ko behrni darra, un tohs farga un wadda ar saweem swehteem engeleem. Laizigas suhdifchanas, meefas kahribas plohsa, un tas schehlums, kas tahm ar isbailehm pakkat nahk, schds behrna gaddds wehl netohp sinnamas un mannamas. Sirds dahrs wehl naw ar leekahm sahlehbm apaudsis, un warr tapehz jaukus seeda pumpurifchus audsinahk, kas to debbes raffu baggatigi smell.

Tapehz gan labbi irr, kad firdis pascha jaunuma pee ta Pestitaja tohp peewestas, kas irr fazzijis: lai tee behrniini pee man nahk, un ne leedfat teem! Zo deewabihjigai behrna dwehfelei weeglaki nahk to samannihk, ka tas Kungs irr tuwu, ka winsch ar mums saweenofahs, un pahr teem semmigeem apschehlojahs un pahr teem, kas masi irr wirs semmes. Kad zilweki irr apwezzofuschees ar dshwibas suhdifchanahm un kahrumeem, tad til weegli wairs neeet wis! Bet behrna gaddds ta tizziba irr ta, ka ar azzim redsama. Un tikween tas, ko mehs paschi pee few effam samannijuschi un paredsejuschi, paleek ka stiprs patwehrums dshwibas wehras, un par stahdu, kas aug, un augtus nefs us muhschibu.

Pee ta behrna, no ka es te stahstifchu, tas bija, ko lassam Salamana gudrlas grahmata rakstite, 4ta nod. 11ta pantâ: winsch tohp noht wauts, ka ta blehdiba winna praktu ne pahrwehrsch, jeb ta wiltiba winna dwehfelei ne peewitt. Winsch ne pilnus 9 gaddus wezs tappis. Weens deewabihjigs mahzitaits, wahrda Krifschjahns Gerber, scho behrnu irr pasinnis dshwodamu un mirdamu, un no ta sinnahk dewis.

Ta masa Rohsite weenigs behrns bija gohdigeem, bet nabbaga wezzakeem. Tehws tai bija rohku pelnis eelsch kahda zeema pee Dresdenes pilschetas Wahzsemme. Winsch gan pats wehl sawu buhdinu turreja, bet tur zits ne kas nebija eelscha, ka ween, zil winsch ar rohkahm nopelnija deenu no deenas, un neddelu weenu ta, ka ohtru. Un tas tikween pascham un teem sawejeem tilke, ka knappi warreja paschstees un apgehrttees. — Bet winna muddigas rohkas ne ween pratte strahdht, bet arri labprahk us Deewa luhgschanu salikkahs. Winsch ar teem sawejeem dauds Deewu luhdse, un darrija to no firds, jo Deewa bihjaschana pee ta bija. — Schis labs tehws bija tikko 30 gaddus wezs, tad Deews winnu ar gultu peespeede, no ka winsch wairs nezehlahs; winsch dauds neddelas flims gulleja. Tas mahzitaits, un winna dehls, kas tam par ammata paligu bija peedohts, winnu reisahm apmekleja, un eepreezeja un stiprinaja to. — Pascham nu gan tahs eepreezeschanas til dauds newaisjadseja, jo winsch bija meerigs un Deewam padewigs. Bet ta feewa bija isbeedesjufees, jo tai gribbeja tas galwineeks un gohdataits pakrist, un nebija maifes kummosfinsch mahjas jeb naudas wehrdinsch, kad schehligas firdis ko nepeemette. — Schinnis behdu deenas nu ta meitina, kas to reis wehl nebija 8 gaddus wezza, teem nabbaga wezzakeem itt leelu eepreezeschanu dewe. Kad mahzitaits isgahje, tad ta masa Rohsite pee tehwa palikke, tam isdseedaja swehtas dseefmas, jeb fazzija tohs bihbeles wahrduš preefscha, ko no mahzitaja bija noklausijufees un ffohla eemahzijufees.

Tehws nomitre. Ta atraine pehz sawu deewabihjigu un gohdigu laulatu draugu gaufschi fehrojahs, un dauds affaras lehje. Zo redsoht, ta meitina ar weenu sawu mahiti apmeerinaja, tai dauds jaukus preezas wahrduš no swehteem raksteem fazzidama, jeb perschus no kristigahm dseefmahm, ko galwa eemahzijahs ffohla. No tahs dseefmas: „Kam manna firds ta behdajees“ — winna to perschu ffairija:

Es sinnu, tawa tehwa firde,
 Kad man jafuht eeksch behdu pirtz,
 Vahr man apschelosees.
 Kad behdas tuwu peelauschahs,
 Tad Deewinsch tuwu peestahjahs.

Un no tahs dseefmas: „Kam tad wairak buhs pa prahtam“ winna scho perschu flaitija:

Ja Deews gribb man frustu nessam,
 Behdinahm — Affrahm — Nogurruschu effam:
 Es ne bihschohs Deewa rohkas!
 Deewinsch irr, — Kas atschirr — Biffas mannas mohkas! —

Zeb ta fazzija, kad mahte behdinajahs: „mihla mahte, ne raudat! meh's gribbam labbi Deewu luhgt, un tikfushi strahdaht, un kad es no fohlas pahrnahkschu, es atkal wahzeles pihschu. Deewinsch muhs jau ne atstahs!“

Ta gan drihs gads pagahje, kamehr tas tehws nomirre. Ta atraitne ar sawu weenigu behrnu gan knappi dshwibu wille, bet comehr abbeem zaur Deewa fwehtibu ne kad wissai netruhle. Rohsite labbi cemahzijahs fohlâ, un mahjâs pahrnahksufi, muddigi wahzeles pinne. Ta weeniga palusteschana un preezas kaweschana tai bija ar wistinu, fo ta fehrdeenite no zahlena isaudsejufi, un pabarrojufi, patti few maifes druffas no muttes atraudama. Kahdu deenu plauschanas laikâ ta mahte us zittu zeemu gahje, kahdam fainneekam paligâ, auses grahbt, un ta meitina, no fohlas pahrnahksufi, pee namma durwim apschdahs un wahzeles pinne. Tê peenahk zeemina meita, 12 gaddus wezza, gauschi traks behrns, un sauz Rohsiti, lai nahk ar winnu passraidiht un plohsitees. Tas gohdigs mas fehrdeenis to negribb darriht. Vahr to ta stipra zeemina meita paleek pikta, nosweesch winnu pee semmes, un peespeesch tai wehderu ar zelkeem, lihds ta neganti fahk brehkt. — Kad us walkaru ta mahte pahrnahk, ta masa winnai suhds, ka notizis, un teiz, ka gauschi fahpoht. Ta mahte dohma, ka ne kas nekaitehs, un eet ar to behrnu gulleht. Bet no rihta schi gau schi waid, ka wehders fahp, un newarr wairs preezeltees. Gan nu ta mahte pee labbu dakteru us pilsehtu eet fahles luhgtees, bet tahs ne fo nelihds, tahs fahpes paleek nepazeeschamas. Tad nu ta meitina sawu mahsi luhds, lai jelle mahjitaju wahk, ka tas nahk ar winnu Deewu luhgt, ta ka ar nelaika tehwu Deewu luhdsis, jo winnai buhschoht mirt semmê. Ta mahte fakka: mans mihlais behrns, fur tad es palikschi, un kas man eepreezinahs, kad tu gribbi mirt! — Tas behrns ta atbild: mihla mahte, Deews juhs eepreezinahs, tizzat tikfai us winnu. Woi juhs nesinnat, ka meh's ta dseedajam:

Kas Deewam tizz un palaujahs,
 No ta Deews muhscham ne atstahs! —

Luhdsami, wahkat tikfai mahjitaju pee man! —

Tad nu ta mahte ta darrija, ka tas behrns wehlejahs, un tas mahjitais atnahje. Tas nabbaaga fehrdeenitis augsti preezajahs, un no firds un itt ar dedsigu garru Deewu luhdse, un fazzija us to mahjitaju, ka ar weenu pehz debbesim ilgojahs. Ta mahte tad atkal prassija: mans mihlais behrns, tu wehl tik jauna effi, kam tad tu ta gribbi mirt? — Tas behrns atbildeja: debbesis man buhs labbaki, tur es pee sawa mihla Kunga Jesus tapfchu, un juhs gaidfchu. Kamehr es pee sawa mihla tehwa, pee sawa mihla Deewa, un pee ta Kunga Jesus buhschu. Luchs pehz manni neraudat!

Dewinas deenas winna tã gulleja. Pa tam tas mahjitaís un winna dehts rets fahm nahze to meittinu apraudsicht. La bija teefcham swehtiga teizama, jau pafchã fawã fahpju gullã! — Tee to ar weenu atradde woi Deewu luhdsoht, woi fawu mahti apmeerinajoht ar tizzibas preekeem. To deenu preeksch tam, kad winna fawu dwehfeli islaide, winna fazzija us fawu mahti: tas zeenigs mahjitaís man ir tik dauds apmeklejis, un ar man Deewu luhdsis, un jums naw, ko winnam lihdsibu doht. Nessat jelle winnam mannu wistu, kad es buhschu nouirusti, un luhdseet, lai winsch to paturr.

Dewitã un beidsamã flimmibas deenã zittas kristigas feewas no zeema bija atnahkufchas, to meittinu apraudsicht. Tad winna luhdsahs, lai jelle to dseefnu dseeda: Kã spohschí spihd mans Jesulínsch. To winnas darrija, un kamehr to pehdigu perschu dseedaja: Kã tohti lihgsma manna firds —, tad Rohsite faldi weegli aismigge nahwẽ. —

Swehtigais behrnia! Kaut manna firds tahda ustizziga un schtichsta bijusi, kã tawa firds, un kaut es tã warretu mirt, kã tu! No tahdahm dwehfelehm teefcham irr fazzichts: schee irr, kas tam Jehram pakkat staiga, us kurren tas eet. (Zahna parahd. gr. 14 nod. 4 p.)

25.

- Ir paganu semmẽ behrni mihlo fawus wezzakus.

Zahpan-fallã eeksch Ahlias dshwoja atraitne, kas fewi un fawus trihs dehlus weenigi ar fawu rohku darbu usturreja; jebchu nu tee gan knappi dshwoja, tad to mehr teem ne bij ko isitit un daudsreis truhkumu zeete. Weenreis gaddijahs, ka tur teefa labbu pulku naudas tam isfohlija, kas tohs saglus warretu ustahdicht, kas tappe mekleti. Scho tahs atraitnes trihs dehli dabbujuschi dsirdeht, farunnajahs fawã starpã, weens par sagli isdohtees, un abbi zitti to teefas preekschã apfuhdseht, un tahdã wihse to fohlitu naudu rohã dabbuht; ka tee fewi un fawu mahti no badda warretu isglahht. Gribbedami sinnaht, kam par to sagli buhs isdohtees, tee fawã starpã lohseja; un lohse kritte tam jaunakam brahlam. Schis nu littahs tuhlin kã saglis fewi fafetees un us teefu nowestees. Kad tas nu teefas preekschã tappe walzahts, wol effoht tas saglis, tad tas atbildeja, ka effoht gan. Nu schis tappe zeetumã eelichts, un tee diwi brahl to fohlitu naudu dabbujuschi, aisgahje un to fawã mahtei aisneffe. Mahte dsirbedama, kã dehli to naudu dabbujuschi, palikke behdiga un fahze gauschi raudaht, un fazzija: „Labbal' es gribbu baddã nomirt, ne kã fawa mihla dehla nahwl redseht.“ — Pehz arri abbeem dehleem fawa brahlã palikke schehl; aisgahje us zeetumu, kritte brahlã ap kãflu, raudaja un noschehloja to gauschi. Teefas kungs dabbujis sinnaht, ka tee pafchi, kas winnu teefã bija nodewuschí, to tik gauschi aprauda un noschehlo, — likke zeetuma fargam winnus labbi usmanniht, un noklausitees, kas winnu starpã effoht. — Nojehdsis, ka tee fawu brahlã tik tahs naudas deht nodewuschí, ka mahti warretu usturreht, likke scho puifi fauft preekschã uu praffija, woi schis tas saglis effoht. Schis drohschi atbildeja un fazzija: „efmu gan.“ Wehl teefas kungs winnu ar nahwi un wiffadahm mohlahm draudeja, lai taifnibu fazzitu, bet winsch us to pastahweja, ka teefcham tas saglis. Teefas kungam affaras azzis nahze, pahr tahdu mihlestibu, ar ko schee behrni fawu mahti mihloja, apkampe to un fazzija: „Tu effi labs dehls, un tu wehl no pehznahkameem labbu flawu eemantofi.“ —

No s'cha puifcha arri Keiseram tikke sinna dohta. Keisers winnu likke preekfcha naht, usteige to un apdahwinaja to lihds ar winnu mahri baggatigi, fa tee nu itt labbi pahre tikfufchi warreja dshwoht. — Raut jel wiffi behrni farvus wezzakus ta mihtotu, kad arri tahdu uppuri nespehi nest, tad tomehr farvu paklausfchanu un zeenifchanu; un arri, fur wajjadfsgs, farweem nespehzigem un wahjeem wezzakeem palihdsetu! — 26.

- L i h d s i b a s.

1.

Swirbuta Mikkelis, labbi mahzichts grahmatneeks, farunnajahs ar farvu mahzitaju pahre teem elkadeewu zeenitajeem paganu semmes un kad mahzitajs winnam dauds bij stahstijis pahre to, fa ta Kunga wahrds jau jo deenas jo wairak nemmoht wirsrohku pahre wiffahm mahnu tizzibahm, un fa tumsiba ar ween' eijohet masuma, tad Mikkelis ta neh mahs runnah: „Deews farwds rakstos faruzahs par stipru un dufmigu Deewu, fas ne kahdus leekus Deewus ne eerebs nedf zeefch, un jau gan irr redsehts un dsirdehts, fa winsch tohs fohda, fas leekus Deewus zeeni. Bet fa pehi winsch tad gan wairak eenihd tohs elkadeewu zeenitajus, ne ka tohs elkadeewus paschus?“ Us to, mahzitajs winnam atbildeja ta: „Kahdam leekungam bij neklausfigs dehs, fas tehnam pretti ween darrija. Schis turreja dauds jakts funnus un zittu nosauze farwa tehwa krusitâ wahrda, zittu atfal winna gohda wahrda. Ro nu schkeeti, woi tehnam bij dufmotees us teem funneem, jeb us farvu besdeewigu dehlu?“ — Mikkelis: „Laf gan ta irr: tomehr labbaki buhtu, kad Deews tohs elkus paschus isdelbetu, tad laudis ne tiktu tik dauds peewilti.“ — Mahzitajs: „Ja, ta gan warretu buht, kad tik tee gekki wiffi tahdas leetas ween zeenitu par deeweem, fas bes kahdas leelas fahdes buhtu isnihzinajamas, bet tahdi noscheshojami laudis arri zeeni par deeweem fauli, mehnesi, swaigfnes, uppes, ugguni u. t. j. pr. Woi tad nu tam taifnam Deewam, fas patte mislestiba, scho nerru deht buhs wiffu pasauli list bohja eet? — Ja saglis labbibu nosadfis, to eefehj, woi tad schai labbibai ne buhs dihtg tadeht, fa ta irr sagta? Woi tee graudi wainigi pee sagschanas? Ne ka! Deews farwai raddibal fwehtibu ne aisturr. Winsch ne fohdihf wis to darbu, bet to darritaju, to winsch farwa laikâ pee atbildefchanas aizinahs.“

„Ed irr gan, zeenigs mahzitajs, juhfu taifniba,“ Mikkelis atbildeja, „bet ne nemmeet par taunu, kad jums wehl ko wajzafchu. Kad dwehfele no meefas atschkhrufsehs, fakkajt jel, kam tad gan ihsteni kriht atbildeht un zeest pahre teem padarriteem grehkeem? Ka man schkeet, meefai ne kahda dalliba pee tam naw; jo schi, ka jau laikam semmes pihte, paleek te pat gulloht, un bes dwehfeles teefcham farwa laikâ ne kahdu grehku ne buhtu darrijufe. Bet — ohtra kahra — kad labbi apdohmaju, ja fakka arri, fa dwehfele bes meefas arri ne buhtu warrejufe kahdu grehku padarrift. Fa jau, ka esmu dsirdejis, dohdotees us augfchu tublin, kad no meefas faitehm walkâ tikfufe. Kurrai dalkai no schahm abbahm tad gan peekriht tam taifnam Deewam at bildeht pahre teem padarriteem grehkeem? Meefai, woi dwehfelei?“

Mahzitajs atbildeja: „Deewam ween ta ihstena gudriba irr, to ihsteni sinnaht, ka scho leetu ischekirt. Bet arri mums mirstameem winsch schehligi irr nowehlejis drufjin ko fapraft. Klausees ta deht lihdsibu. Kahds schehligs kungs panehme di

wus kalpus, kuru weens bij klibs us abahm kahjam un ohts aks. Winsch teem likke strahdacht sawâ kohku-dahrsâ. — Weenreis fazzija klibbajs us to aklo: ak brach list, kahdus flakstus abbotus es redsu winnâ abbelê, bet ne warru tohs peefneegt, nedf tur uskahpt, klibs buhdams. Effi tik labs, nemm manni us saweem plezjeem un peezeff klacht, tad tu arri dabbusi. Winni tuhlin tâ darrija un afsagge sawu lab darritaju, kas schohs tik no scheklastibas ween usturreja. Kungs scho nedardu pee nahje un tohs strahdneekus pahrlklausija. Bet schee kares to wainu no fewis frat tija noht un ohtam wehle wirkû. Aklajs teize, ka winsch tohs abbotus ne warrejis redseht un klibbajs teize, ka winsch bes akla palihdsibas ne warrejis peetapt. Bet fo tad kungs nu darrija? Winsch pawehleja akajam, lai klibbo nemm us plezjeem, kâ tad bij darrijuschi, kad abbotus sagguschî, un tad tâ abbus kohpâ nostrahpeja. — Tâ gan arri tas taisnajs teefas-kungs darrihş ar zilwekâ meesu un dwehfeli.“ — 7.

2.

* *Magneetes = addata.*

Leels pulks gudru, ismahzitu wihru fabeedrojahş, kuggi likke ustaisiht un par juhru us tahtahm semmehm gribbeja aisbraukt, ka lai winni brauzoht isgudrotu magneetes-addatas brihnischkigu dabbu un spehku. — Kad nu kuggis bij gattaws, kad tee tur eekahpe ar pulku grahmatu un daschadeem eerohfscheem, un to schkirsteni ar to magneetes-addatu paschâ widdû nolikke, ka lai ta wisseem buhtu redsama. — Tâ nu winni us to addatu luhkoja un brauze, un brauze un luhkojahş, un iskatram sawadas dohmas bija prohtâ par to spehku, kas scho addatu kustina un to peepeesch aisween us weenu puffi greestees.

Zitti scho neredsamu spehku nosauze par straumi, zitti par dwa schu, un wehl zitti par garru. Zitti teepjahş par to, ka schi addata tohpohht kustinata no nakts-pufkes us pufsdeenu, un atkal zitti par to, ka ta no pufsdeenas us nakts-puffi greeschahş. Un par wissu to leela strihdeschana zehlahş stary teem gudreem, un tee brauze schurp un turp par juhru un sawâ staryâ bahrgi kihwejahş.

Bet redsi, peepeeschi notikke leela rihbeschana ar breefmigu brakschkeschanu. Jo kuggis bija usklichdis us paslehptu klinti, un widdû puschu pahrliphse, un uhdens wilni no wissahm mallahm ar warru eeschahwahş kuggi. — Tad nu nahwes bailiba wissus tohs gudrus pahrnehme, un tee wissas sawas leetas, ir to magneetes-addatu tur patt us kuggu atstahjuschi, islehje ahra, un tik, kâ ar mohkahm ween, dabbuja glahbrees us zittu kahdu klinti, bet tas kuggis nogrimme uhdeni.

Kad tee nu tur sehdeja us klinti, labbi brangi nomehrzeti ar schlitu juhras uhdeni, — tad tee gan aismirse sawas kihweschanas, bet tomehr zits us zittu fazzija, „ka tak ne warroht ihsti ussizzeht tai magneetes-addatai, jo ta effoht wiltiga leeta.“

Schi magneetes-addata apsihme to Deewa mahzibu. — Saprohti jelle, un nemmi pee sirds, mihlajs lassirajs, fo ta tewim rahda. Ja tu aplam gribbi isgudroht Deewa noslehpmus, un isdibbinahht un isinnahht, kas tewim ar tawu galligu sapraschanu naw panahkams, tad tewim tâ patt klahsees, kâ teem gudreem us kuggu. — Jo ta Deewa mahziba mums nawa dohta leekas gudroschanas deht, bet ta mums irr dohta par pamahzishanu, par eepreezinahchanu, un par usskubbinahchanu.

us swehtigu zelka gahjumu. Darri, ko ta mahza, tad tu dshwosi. — Bet ja tu effi klausitajs ween ta wahrda, un ne weens muddigs, tschakls darritajs, — jeb ar-ridsan, — ja tu aplam gudrodams un runnadams to darriſchanu pametti, woi tad gan Deewa mahzibas waina, kad tawa dshwibas laiwina us kahrđinaschanas klinti usklist un grehku wilads nogrimst? 6.

S i n n a

vabr

tahm swehtdeenahm un swehtku deenahm, kas Luttera basuizās tohp swehtitas.

XII. Jesus debbes-usnemſchanas deena.

Pehz sawas augſchamzelschanas no mirroneem muhsu Kungs Jesus Kristus wehl 40 deenas bija wirs semmes (Apust. darb. 1, 4); tapehz mehš 40tu deenu pehz leeldeenas swehtijam par peeminau, ka Jesus no semmes ſchlihprees, ſaweem mahzekteem wehl to ſpehku no augſchenes apſohlijs, to swehtu kristibu eestahdijis, un tohs swehtijis. Wiſch eegahje debbesis, un nu sawu peſtiſchanas darbu pilnigi pabeidse, ſohlidams ar sawu garru palikt pee teem ſawejeem lihds paſaules gallam. — Scho deenu eesahje swehtigt tai laikā, kad 400 gaddi pehz Jesus peedimschanas bija aisgahjuschi.

XIII. Waſſaras swehtki.

Schee swehtki, ko swehtijam par peeminau, ka Deewa un Jesus gars pee teem Apuſtuteem parahdijahs, tohs darridams mudrus un drohſchus, Jesus swehtas mahzibas wiſ ſai paſatlei ſluddinaht, — ſchee swehtki irr, tā ſakkoht, muhsu kristigas tizzibas dšimtas deena, un tikke jau pirmā gadduſimteni swehtici.

Schinni deenā Jesus tikke pagohđinahts preekſch wiſſas paſaules zaur to brihnischiu notikkumu pee teem Apuſtuteem. — Zuhdu waſſaras swehtku deenā, kas teem bija pirmi ptauſchanas swehtki un bauſlibas preeki, tad tee Apuſtuli wiſſi weenprahiji bija kohpā, bet wehl bailigi, nedrohſchi, ſchaubigi. Peepeſchi no debbes ruhtſchana notikke, itt kā no breeſnigi puhsdama wehja un wiſſu to nammu peepildija, kur tee ſehdeja (Apust. darb. 2, 2), un nu us reis, zaur scho brihnischiu ſihmi, tee eedabbu jaunus garra ſpehkus. — Tee nau wairs bailigi, ſchaubigi. Drohſchirdigi tee zelkajs un ar deggoſcheem wahrdeem paſluddina wiſſā Jeruſalemē to jaunu preezas mahzibu. Schis notikkums gaddijahs 10tā deenā pehz tam, ka Jesus, no semmes ſchirdamees, to ſpehku no augſchenes bija apſohlijs. Gan jau preekſch ſchi notikkuma kahds maſ pulzinsch Jesus zeenitaju atraddahs; bet no ſchahs deenas pulks warren wairojahs. Tee Apuſtuli nu paleek iſhten par tauſchu mahzitateem. Pehteris turr pirmu ſpreddiki (Apust. darb. 2, 14) un pirma kristita draudse ſalaffahs. No ſcha laika kristigas mahzibas tikke ſluddinatas ne ween teem Zuhdeem, bet arridsan teem paganeem, daſchadās ſweſchās wallobās, kā teem tas gars dewe isrunnah. Nabbagi un baggati, mahziti un nemahziti, pawalſtneeki un walđineeki peenehme kristigu tizzibu, un Jesus mahzibas isplahtijahs ar warrenu ſpehku us wiſſahm paſaules mallahm un tā irr Jesus wella darbus isahrđijis un wellu isnihzinajis (1 Jahn. 3, 8. Ebr. 2, 14) un dshwibu un ne-ienihſchanu gaismā zehlis zaur sawu preezas mahzibu (2 Tim. 1, 10). — Gan Apuſtuli ne bija nedš Kursemme nedš Widsemme, bet arri pee mums atnahje Jesus gars un miht muhsu widdū un paliks pee mums lihds paſaules gallam.

- 1) Lai wiffi Deewu noslawe,
Kas mums scho deenu eedewe,
Lai dseeb tam wiffi zilweki,
Kas Jesus garrá gaismoti.
- 2) To semmi klahje tumfiba,
Un laudis elkeem kalpoja; —
Tad Deews no debbesp spohschuma
Pats sawu garru suhtija.
- 3) Pats Debbesp-tehws to dehstija
Teem Apustuleem firniná;
Tee sweeschás mehles gaismu pausch,
Un tumfchus elles wahrtus lausch.
- 4) No Pestitaja suhtiti,
Tee eet pa wiffu pasauli,
Ne behdadami breefmibas,
Tahs dwehplek wedd pee gaischibas.
- 5) Pa wolti winnus beedina,
Wett zeetumá, un apmebda;
Zo Jesus gars tohs affarga
Un winna preezas mahziba.
- 6) Scho wahrdu skanna preezas bals
Skann weenumehr, tai ne buhs gals,
Un wiffas tautas pasaulé
Zaur Jesu Deewu noslawe.
- 7) Tew, Debbesp-tehws, mehsp pateizam,
Ra arri mehsp tew atsihstam,
Zaur Jesu tu padarriji,
Ra effam prahta zilweki.
- 8) Lai tawa debla mahzibas
No mums tohp skaidri saprastas,
Taws swehtais gars lai eemahja
Muhs wiffus gohda tilkumá.

Ap waffaras swehtkeem daschâ mallâ mehds sawas basnizas ispuschkohf ar meijahm. Schis eeraddums, kas ne ween pee mums, bet arribsan Wahzsemme atrohnahs, gan buhs no itt wezzeem laikeem atlizzis, pa puffi no Zuhdeem, pa puffi no paganeem. Zuhdi sawus bauflibas preekus swehtidami, puschkaja ar salkeem sarveem un pulkehni mahjas un eelas, fochlu durwis un lohgu, un sakus wainagus likke us galwu, par peeminnu, ka Sinai kalns, no kurrenes tee desmit Deewa bauflil winneem nahze, effohf bijs salsch. Ap scho paschu laik arri pagani swehtija swehtkus kahdai deeweklei, kam wahrds bija Maja, fur winni daschadas negantibas dshidami, danzoja ap salkeem kohkeem. Ta laikam schis eeraddums no Zuhdeem un paganeem zehlahs.

XIV. Zahna, ta kristitaja, deena.

Ikweens bihbeles lassitais pasihp scho wehrâ leekamu wihru, un kas no winna wehl ne sinna, tas lai lassa Zuhkasa gramatu, tur atraddihp. Zau stâ gabdu simteni winna peeminneschanas deenu swehtija, bet pa weetahm atmette, ta ka wehl ne fenn pee mums bija atmetta. Taggad zaur jauneem basnizas likkumeem irr winna atjaunota par swehtku deenu. — Pee schihp deenas swehtschanas eejauzehs ar laiku daschadi eeraddumi no paganeem, kas us kahda kohka eededsinaja ugguni un tad apkahrt lehkaja. No ta wehl muhsu laikds ne ween pee mums, bet arri zittas semmes, johkeem Zahna ugguni kurrina un dantschus wedd. — Zitti atkal teiz, tee dantschi effohf peeminna us to, ka Erodus meita ap Zahna nozirstu galwu lehkajust. — Zahna-deena wehl ihpaschi muhs Latweeschus atgahdina, tohs wezzus gabdu simtenus, fur muhsu wezztehwi wehl pagani bija un to weenigu Deewu ne pasinne. Teem bija waffaras widdu arri swehtku deena, fo tee swehtija ar singehm un dantscheem, sawam lihgsimibas deewam par gohdu, fo tee par Lihgo sauze. — Wehtras gaisa tee sauze Deewu par Pehkonu jeb arri par wezzu tehwu, kas barrahs, un jaulás waffaras deenas, pee saktu, pulku un kohku kuplumeem, pee jautru putninu dseefminahm par Puschkotaju un Lihgo; un ta Deewa neredsamu buhschanu arri pagans pee Deewa raddibas darbeem nomannija un eeraudisja. Bet tumfcha bija schi atsihschana un tapehz arri neprahtiga un grehziga winnu dshiwoschana, kamehr atnahze Jesus preezas mahziba, kas rahdija fo darriht, fo tizzeht, ja gribb panahft muhschigu swehtibu. 45.